

**Toespraak b.g.v. het zestigjarig priesterjubileum van
Adrianus Johannes kardinaal Simonis
Sacramentsdag, 18 juni 2017**

Eminentie,

Al zestig jaar vertegenwoordigt u Christus in persoon, eerst als priester, vanaf 1971 als drager van het volledig sacrament van de wijding, als bisschop. In 1985 werd u, nog op jonge leeftijd, door Paus Johannes Paulus II tot kardinaal gecreëerd. Hierdoor bent u al 32 jaar kardinaal. Dit is een lange periode. Maar ook Paus Johannes Paulus II was toen nog jong. En doordat hij aanbleef tot zijn sterven in 2005, hebt u slechts eenmaal een conclaaf meegemaakt, dat van 2005, waarin Benedictus XVI tot paus werd gekozen. De deelname aan dit conclaaf was voor u een indrukwekkende ervaring.

De Kerk heeft in die zestig jaar dat u priester bent, één van de meest bewogen perioden uit haar geschiedenis meegemaakt. En u was daar niet alleen getuige van, maar u hebt daarin ook een bijzondere rol vervuld. In deze zestig jaar is zeer veel gebeurd, maar deze toespraak zou erg lang worden als ik alles zou noemen wat in dat tijdvak allemaal is voorgevallen. Dan zou ik eigenlijk de biografie moeten voorlezen die Ton Crijnen over u heeft geschreven. Maar deze omvat maar liefst 591 bladzijden. Dus dat zal ik maar uit het hoofd laten.

Eén aspect van uw priesterleven zou ik vandaag echter in het bijzonder willen benadrukken, mede omdat dat te maken heeft met de bijzondere rol die u in de afgelopen zestig jaar als priester, bisschop en kardinaal hebt vervuld. En dat heeft te maken met de rode draad die door uw priester- en bisschopsleven loopt en dat is *orthodoxie*. Of mensen het nu met u eens zijn of niet, dit weten ze allemaal: u bent orthodox tot in uw vezels. Uw ongeschokte trouw aan de leer van de Kerk hebt u ook altijd onverbloemd uitgedragen. Terecht hebt u vaak van uzelf gezegd: "Ik ben nooit veranderd. Ik ben dezelfde gebleven. De wereld is veranderd."

De eerste jaren van uw priesterleven deden niet vermoeden dat u daarin nog eens zo'n pregnante en moeilijke rol zou hebben te vervullen. Toen u tot priester werd gewijd op 15 juni 1957 stond alles in de kerkelijke huiskamer nog op zijn plaats. Men verwachtte in de Kerk wel zekere veranderingen, maar de schokgolf die enkele jaren later vooral in Nederland door Kerk en maatschappij ging, met een kracht die zelfs de schaal van Richter niet kan weergeven, voorzag niemand. Toen u op 20 maart 1971 tot bisschop werd gewijd, was zowat alles in de kerkelijke huiskamer - althans voor het oog - omgetuimd. Ik kan me uw bisschopswijding nog goed herinneren. Ik moest toen eigenlijk blokken voor mijn eindexamen gymnasium, maar ik wou toch per se de televisie-uitzending van uw wijding zien. Toen - ik was 17 jaar oud - kon ik in de verste verte niet bevroeden dat onze wegen zich eens nog eens zouden kruisen en ik uw opvolger zou worden.

U hebt me weleens verteld dat u, toen u in 1963 vanuit Rome waar u exegetische studeerde, voor de zomervakantie in Nederland kwam, tot uw grote zorg bemerkte dat er in de sfeer in de Katholieke Kerk in Nederland iets veranderd was. Als gevolg van het Tweede Vaticaans Concilie, dat u - woonachtig in Rome - van dichtbij hebt meegemaakt, leefde onder Nederlandse katholieken (maar ook elders) de verwachting dat een aantal elementen uit de leer van de Kerk zou worden veranderd. Dat Paus Johannes XIII bij de opening van het Concilie uitdrukkelijk had gezegd dat dit niet de bedoeling was en het trouwens om een pastoraal en niet om een

dogmatisch concilie ging, was men vergeten of had men nooit gehoord of hadden sommigen misschien zelfs niet willen horen.

Als priester moest u al uw nek uitsteken voor de leer en de overgeleverde praktijk van de Kerk. Bekend is de foto van een ongemakkelijk kijkende kapelaan Simonis, zittend achter een rijtje bisschoppen, tijdens een van de laatste drie zittingen van het Pastoraal Concilie in Noordwijkerhout. U stemde tegen de aanbeveling om het celibaat van de priester af te schaffen en gehuwde priesters weer in de ambtsbediening aan te nemen, iets waar in de jaren zestig echt moed voor nodig was. Hiermee maakte u deel uit van het kleine groepje van zes leden dat tegen stemde, maar de grote meerderheid, 90 leden, stemde enthousiast voor, terwijl de 8 aanwezige bisschoppen zich van stemming onthielden. Dit gebeurde in de voorlaatste sessie in januari 1970. Bij die gelegenheid verliet de pauselijke pro-nuntius, aartsbisschop Angelo Felici, de zitting uit protest.

Toen u onverwachts benoemd werd tot bisschop van Rotterdam was het uw principiële houding waardoor u van vele kanten, ook helaas vanuit de Kerk, veel kritiek en hoon over u kreeg uitgestort. Er woedde toen - zo zei u vaak - een heuse godsdienstoorlog. Dit deed zich ook voor - zij het wellicht minder heftig - toen u benoemd werd tot aartsbisschop-coadjutor van Utrecht in 1983. Ik vermoed dat er af en toe wel momenten zullen zijn dat deze ijzingwekkende ervaringen in uw geheugen terugkomen.

Tevens hebt u ongetwijfeld tot uw teleurstelling ervaren dat het geloof in Christus in Nederland - ook onder katholieken - in de laatste halve eeuw sterk is afgenomen of zelfs verdwenen. Maar u was en bent hierin realist. Al toen ik u begin jaren tachtig op Rolduc ontmoette, zei u dat de Kerk in Nederland heel klein zou worden. Overigens heeft dezelfde ontwikkeling zich later ook in andere landen ingezet. Het Concilie wilde de ramen en deuren van de Kerk openzetten voor de wereld. Alleen heeft de wereld zich van haar kant niet geopend voor de Kerk, maar zich daarentegen steeds meer voor haar gesloten. Zozeer zelfs, dat er voor christenen in de huidige seculiere wereld steeds minder plaats is. U bent weleens gekwalificeerd als een cultuurpessimist, maar het lijkt me dat u zeer realistisch bent in uw analyse dat de huidige cultuur afwijzend staat ten opzichte van het rooms-katholieke geloof en de katholieke moraal.

Bij al deze ontwikkelingen bent u altijd trouw gebleven aan uw wapenspreuk, die u in uw homilie vanmorgen in de Eucharistieviering ook citeerde: "Ut cognoscant te," "Opdat zij U kennen." De inzet van heel uw priesterleven was en is nog steeds dat mensen Christus, de Goede Herder, leren kennen en ontmoeten, die Zichzelf "de weg, de waarheid en het leven noemt" (Joh. 14,6). Door Hem komen wij tot de Vader. U hebt zelf in navolging van Jezus als herder grote offers gebracht om de aan uw pastorale zorg toevertrouwde mensen te brengen tot de volle waarheid in de Verrezen Heer. Daarvoor zijn en blijven wij u uitermate erkentelijk. Nu u uw zestigjarig priesterjubileum viert, bidden wij dat de Heer u overvloedig moge zegenen.